

Спільно
соціальні
послуги

ПОРАДНИК
ДЛЯ БАТЬКІВ

ЯК ЕФЕКТИВНО АДВОКАТУВАТИ ПРАВА ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ»

UNPRPD MPF
Partnership on the Rights of Persons with Disabilities

From
the People of Japan

співпраця з
НІМЕЦЧИНОЮ
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Виконавець:
KFW

Батьки дітей з інвалідністю – найкращі експерти, коли йдеться про потреби їхніх дітей. Саме тому важливо чути їхній голос, дослухатися до їхніх думок і пропозицій під час розробки тих чи інших законодавчих ініціатив, впровадження послуг, творення інклюзивних змін в громадах тощо.

У свою чергу батькам легше відстоювати інтереси і права своїх дітей, коли вони згуртовані в організацію чи коаліцію організацій, та знають як ефективно адвокатувати.

ЩО ТАКЕ АДВОКАЦІЯ

Адвокація – це діяльність, метою якої є вплив на прийняття рішень на місцевому, регіональному, національному та міжнародному рівні щодо вдосконалення або змін у політиці.

Як правило, коли ми говоримо про адвокацію у практичному розумінні, то йдеться про адвокаційні кампанії, кожна з яких має власну ціль і покликана вирішити конкретну проблему.

Щоб адвокаційна кампанія була результативною вона потребує ретельної підготовки, планування і моніторингу в процесі.

ПЛАН АДВОКАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ

ПОРАДИ ВІД ЕКСПЕРТКИ

Починати адвокацію варто з чіткого і конкретного запиту. Так каже керівниця програм Дитячого Фонду ООН (ЮНІСЕФ) Людмила Паламар.

«В адвокації потрібно чітко формулювати свій запит, конкретизувати, що ми хочемо від тих, хто ухвалює рішення. Йти не від загального, а від конкретного. Запит має бути реалістичним. Наприклад, якщо просити впровадження одразу кількох дорогавартісних послуг для дітей з інвалідністю, то в бюджеті громади з меншою вірогідністю запланують кошти на всі ці послуги. Натомість можна почати з однієї послуги, показати як це працює і далі лобювати виділення бюджету на наступні послуги».

ПОРАДИ ЩОДО НАСТУПНИХ КРОКІВ АДВОКАЦІЇ

● ЯК ВИЗНАЧИТИ ЦІЛЬОВУ АУДИТОРІЮ

Цільова аудиторія в адвокації – це конкретні люди на конкретних посадах. Краще відштовхуватися навіть не від посади, а від конкретної людини. Буває, що посадовець принципово проти тих речей, які ми адвокатуємо. В такому випадку краще сфокусуватися на тих, хто в менш ключових адміністративних функціях, але лояльніший до наших адвокаційних ідей. І це стане коротшим шляхом до перемоги.

● ЯК ПРАЦЮВАТИ З ЦІЛЬОВОЮ АУДИТОРІЄЮ (інструменти адвокації)

Ключовими інструментами адвокації є формати живого спілкування – зустрічі, форуми, круглі столи. Їх треба проводити регулярно. Погана практика – зробити один великий захід раз на рік і більше не взаємодіяти з тими людьми. Натомість краще провести маленький круглий стіл і щомісяця, наприклад, надсилати конкретним людям статті, дослідження тощо.

У той же час, пам'ятаючи про регулярність, не варто забувати про міру і баланс.

Дуже важливо проаналізувати і визначити потреби, інтерес людини, до якої ви адвокатуєте.

Коли запити сформовані і визначена цільова аудиторія варто укласти адвокаційний план, у якому чітко все прописати, в тому числі й те, як само ви будете працювати з кожною конкретною людиною. Виглядати він може ось так, наприклад:

Запит (ключові повідомлення)	Цільова аудиторія	Інструменти	Тривалість	Відповідальний
1				
2				
3				
...				

В адвокації також важливе партнерство. Шукайте тих, хто має такі самі запити, звертайтеся за допомогою до місцевих активістів, які співпрацюють з владою, фахівців, керівників закладів, міжнародні організації тощо.

«Дуже важливо, щоб серед голосів, які беруть участь в адвокації, були саме голоси дітей чи молоді. Тобто тих, заради кого ця адвокація відбувається».

Важливою є й зовнішня комунікація: регулярні публікації у ЗМІ, робота з лідерами думок і журналістами. Також батькам-громадським лідерам варто тримати постійний контакт, спілкуватися між собою, ділитися досвідом та ідеями.

«Варто спілкуватися з колегами в інших громадах, містах, регіонах. В контексті адвокації важливо мати постійний контакт і обмін думками, досвідом. Це може стати джерелом ідей. Наприклад, якщо це вдалося батькам у іншій громаді, то я можу спробувати реалізувати це й у себе. Позитивний досвід інших є сильним аргументом для голів громад».

Інструменти, які варто використовувати в адвокації, залежать від багатьох факторів. І для того, щоб використовувати лише те, що справді дасть результат і не витратити ресурси марно, варто знати, до кого і з чим треба звертатися.

ПОРАДИ ВІД ЕКСПЕРТА

Назар Миколюк,
експерт із соціальної політики
Асоціації міст України

ЯК МОЖНА АДВОКАТУВАТИ:

1

ЧЕРЕЗ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ (зокрема, обраних за мажоритарною системою)

Вибори народних депутатів України здійснюються за змішаною системою, зокрема 225 депутатів обираються за мажоритарною системою в одномандатних виборчих округах. Тобто, ці народні депутати обираються не «за списком» партії. За них голосують особисто виборці конкретного округу (частини території, громади, тощо). Фактично, **цей депутат є представником своїх виборців і діє, в тому числі, згідно їх інтересів**. Такий депутат (в частині випадків) проживав/навчався/працював на території свого округу, часто там продовжують жити батьки/рідні депутата. Політично він зацікавлений у розвитку свого округу. Тому, маючи адміністративний ресурс, може позитивно вплинути на рішення, які ухвалюються органами місцевого самоврядування.

Крім того, такі народні депутати зобов'язані підтримувати зв'язок з виборцями своїх округів. Часто це відбувається через громадські приймальні. Інформацію про них можна знайти у відкритих джерелах.

Рекомендую **перед зверненням до депутата відстежувати популярні теми**, які піднімають в парламенті та уряді і діяти в контексті цих тем, тобто бути в «мейнстрімі».

Також раджу перед зверненням **проаналізувати його політичні вподобання та наявність/відсутність конфліктів із місцевою владою**. У разі наявності такого конфлікту (суперечностей) звернення народного депутата до голови громади або ради щодо допомоги із вирішенням проблеми (по якій проводиться адвокаційна кампанія) може негативно налаштувати місцеву владу до конкретної організації.

2

ЧЕРЕЗ ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД (є також можливість самому стати депутатом).

Відповідно до Конституції України та Виборчого кодексу України депутатом сільської, селищної, міської ради може бути особа, яка досягла на день проведення виборів 18 років. Не може бути обраним депутатом особа, яка визнана судом недієздатною або має судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, кримінального правопорушення проти виборчих прав громадян чи корупційного кримінального правопорушення, чи кримінального правопорушення проти основ національної безпеки України, якщо ця судимість не погашена або не знята.

3

ЧЕРЕЗ СІЛЬСЬКОГО, СЕЛИЩНОГО, МІСЬКОГО ГОЛОВУ (записатися на особистий прийом; проводити спільні зустрічі та заходи)

Сільський, селищний, міський голова є головною посадовою особою територіальної громади. Тобто, в розумінні багатьох громадян він особисто відповідає за усю організацію життєдіяльності громади. Хоч і в частині випадків голова громади дійсно має ключовий вплив на раду та її виконавчий комітет, звертаємо увагу, що вищевказаний закон чітко розділяє повноваження: наприклад **голова одноосібно не може змінити місцевий бюджет чи програму соціально-економічного розвитку (це компетенція виключно ради)**.

4

ЧЕРЕЗ ЧЛЕНІВ ВИКОНКОМУ, СТАРОСТ, ПРАЦІВНИКІВ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ (тобто тих людей, які мають вплив на ухвалення рішень).

Не в кожного населеного пункту (село, селище) є староста. Проте, там, де вони є, це часто колишні сільські та селищні голови, **які користуються великим авторитетом і мають вплив на депутатів місцевих рад, членів виконкому чи голову громади**.

5

ЧЕРЕЗ ГРОМАДСЬКИЙ БЮДЖЕТ

Громадський бюджет – це один із механізмів прямого впливу громадян на місцевий бюджет. Місцева рада виділяє частину коштів для того, щоб громадяни самостійно (здебільшого через рейтингове онлайн голосування) визначили пріоритетність видатків. Здебільшого місцева влада затверджує Положення про громадський бюджет, у якому визначені рамки та загальні напрямки використання коштів. Організація може як подати свій проект, так і підтримати чужий. Для перемоги конкретного проекту в громадському бюджеті **необхідно акумулювати суспільну думку** (через зустрічі, ЗМІ, тощо) **та активізувати громадян** (зокрема своїх друзів, колег, яким важливе вирішення конкретного питання) підтримати його.

6

ЧЕРЕЗ КОНСУЛЬТАТИВНО-ДОРАДЧІ ОРГАНИ ПРИ ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ (наприклад, комітет доступності, молодіжна рада тощо)

Утворення консультативно-дорадчих органів не є обов'язком для органів місцевого самоврядування. В окремих випадках вони утворені номінально і не мають жодного впливу на ухвалення рішень місцевої влади. У такому випадку рекомендуємо:

- або ініціювати створення консультативно-дорадчого органу (наприклад із захисту дітей з інвалідністю або доступності);
- або долучитись до діяльності консультативно-дорадчого органу і зсередини активізувати їх роботу.

7

ЧЕРЕЗ ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ

У кожній територіальній громаді може бути різний порядок, процедура та спосіб організації громадських слухань. Раджу ознайомитись із статутом своєї територіальної громади. Якщо там відсутні процедури проведення громадських слухань, значить у Вас такий механізм адвокації не застосовується.

Звертаю увагу, що **пропозиції, які вносяться за результатами громадських слухань, підлягають обов'язковому розгляду органами місцевого самоврядування**.

8

ЧЕРЕЗ СУСПІЛЬНУ ДУМКУ (співпраця зі ЗМІ).

Рекомендую працювати із різними ЗМІ: локальними, регіональними, національними. Оскільки залежно від віку та соціального статусу громадяни сприймають різні джерела засобів масової інформації (друковані, телебачення, інтернет, тощо).

В умовах війни і воєнного стану життя змінюється, постають нові виклики, але водночас подекуди з'являються й нові можливості. Що стосується адвокації прав дітей з інвалідністю, то такою додатковою можливістю стали кластери.

Коли починається надзвичайна ситуація природного, техногенного характеру або збройний конфлікт, організації ООН зобов'язані надати підтримку у координації шляхом функціонування кластерів.

КЛАСТЕРИ – це групи для координації, які об'єднують гуманітарні організації як місцеві, так і міжнародні, в межах тематичних сфер (захист прав людини, вода та санітарія, захист дітей тощо). Кластери функціонують на базі організацій ООН. Наприклад, на базі ЮНІСЕФ працює кластер води та санітарії, освіти та саб-кластер захисту дітей.

Організації, які займаються захистом прав дітей з інвалідністю, закликають приєднуватися до кластеру з питань захисту дітей.

ПОРАДИ ВІД ЕКСПЕРТА

Катерина Мартиненко,
координаторка Сабкластеру
з питань захисту дітей

НАШ КЛАСТЕР МОЖЕ БУТИ ВАМ КОРИСНИЙ, ЩОБ:

- краще розуміти, хто працює в тих же локаціях, де і ви, яка допомога надається, щоб уникнути накладань та прогалин в роботі;
- знайти партнерів для спільних проєктів;
- знайти донорів чи податися на фінансування;
- дізнатися про заходи чи тренінги;
- знайти рекомендації на основі кращого досвіду в Україні та світі;
- налагодити співпрацю з представниками влади;
- посилити репутацію вашої організації перед міжнародною спільнотою та донорами.

Для цього необхідно регулярно долучатись до зустрічей, подавати звітування та ділитися своїми контактами.

ЩОБ ПРИЄДНАТИСЯ:

Група сабкластеру у фейсбуці

Child Protection Sub-Cluster / Саб-кластер захисту дітей

Онлайн форма для реєстрації у списку розсилки саб-кластеру –
<https://forms.gle/eDwyg4DMFGvPeFGUA>

Цей буклет підготовлено і видруковано в межах проєкту Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) і Центру Джерело щодо об'єднання та підтримки організацій, які захищають права дітей з інвалідністю, дітей з особливими освітніми потребами та їхніх сімей.

Проєкт реалізують за підтримки Партнерства ООН із захисту прав людей з інвалідністю (UNPRPD), уряду Японії, уряду Німеччини через німецький державний банк розвитку KfW.

Зміст публікації є відповідальністю Центру Джерело і не завжди може відображати позицію ЮНІСЕФ та / або Партнерства ООН із захисту прав людей з інвалідністю (UNPRPD), уряду Японії, уряду Німеччини через німецький державний банк розвитку KfW.